

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 22 juli 1985 betreffende de wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie, teneinde een jaarlijkse aansprakelijkheidsvoorziening ter dekking van de schade als gevolg van een grote kernramp in te stellen

MEMORIE VAN TOELICHTING

Geachte dames en heren,

1. ALGEMENE OVERWEGINGEN

Dit wetsvoorstel wijzigt de wet van 22 juli 1985 betreffende de wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie (hierna "wet van 22 juli 1985") teneinde een aansprakelijkheidsvoorziening ter dekking van de schade als gevolg van een grote kernramp in te stellen.

De bevoegdheid van de Federale Staat is voorzien bij artikel 6, § 1, VII van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980. Zodoende worden hier de middelen voor de dekking van de schade als gevolg van een grote kernramp beoogd. Zo ook is inzake de nucleaire cyclus de Federale Staat bevoegd.

De aansprakelijkheid van exploitanten van kerninstallaties wordt geregeld door de wet van 22 juli 1985, conform met de internationale verdragen waarvan België verdragspartij is, met name het Verdrag van Parijs en het aanvullend Verdrag van Brussel. Hierbij wordt de aansprakelijkheid van exploitanten van kerninstallaties voor schade voortvloeiend uit een kernongeval beperkt tot 297,5 miljoen euro (12 miljard BEF). Overeenkomstig het Verdrag van Parijs zijn de exploitanten van een kerninstallatie gehouden een verzekering

Proposition de loi modifiant la loi du 22 juillet 1985 sur la responsabilité civile dans le domaine de l'énergie nucléaire, afin d'instaurer une provision de responsabilité annuelle couvrant le dommage résultant d'un incident nucléaire majeur.

EXPOSE DES MOTIFS

Mesdames, Messieurs,

1. CONSIDÉRATIONS GÉNÉRALES

Cette proposition de loi modifie la loi du 22 juillet 1985 sur la responsabilité civile dans le domaine de l'énergie nucléaire (ci-après « loi du 22 juillet 1985 ») afin d'instaurer une provision de responsabilité couvrant le dommage résultant d'un incident nucléaire majeur.

La compétence de l'Etat fédéral est prévue par l'article 6, §1,VII, de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980. Ainsi, sont visés les moyens pour la couverture des dommages d'un incident nucléaire majeur. De même, en matière de cycle nucléaire, l'Etat fédéral est compétent.

La responsabilité des exploitants d'installations nucléaires est réglée par la loi du 22 juillet 1985, conformément aux conventions internationales auxquelles la Belgique est parties contractantes, notamment la Convention de Paris et la Convention complémentaire de Bruxelles. La responsabilité des exploitants d'installations nucléaires pour des dommages résultants d'un incident nucléaire est limitée à 297,5 million euros (12 milliard FB). En vertu la Convention de Paris, les exploitants d'installations nucléaires sont tenus de souscrire une assurance ou un autre garantie financière couvrant leurs responsabilité. la Convention

of een andere financiële zekerheid te hebben ter dekking van hun aansprakelijkheid. Het aanvullend Verdrag van Brussel voorziet in een aanvullende dekking; bij een ongeval in een kerninstallatie zal het bedrag dat ter beschikking is via de verzekering worden aangevuld met een bijkomende internationale schijf ten laste van de verdragsluitende staten van 161,1 miljoen euro (6,5 miljard BEF). In geval van een grote kernramp staat er dus in totaal een bedrag van 458,6 miljoen euro (18,5 miljard BEF) ter beschikking van de slachtoffers.

Uit talloze internationale studies is gebleken dat de schade ten gevolge van een grote kernramp veel omvangrijker zal zijn dan het bedrag van de aansprakelijkheidsplafonds van de wet van 22 juli 1985. Het bedrag van de schade dat het plafond van 458,6 miljoen euro te boven gaat zal bijgevolg volledig ten laste van de slachtoffers komen. Al van bij de parlementaire bespreking van het wetsontwerp inzake wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van kernenergie merkte de Minister van Economische zaken, ter gelegenheid van zijn uiteenzetting voor de Commissie voor het bedrijfsleven, op dat bij een kernramp waarvan de omvang van de schade die de wettelijke aansprakelijkheid te boven gaat "de druk op de Regering dermate hoog (zal) worden dat de schade uiteindelijk toch op één of anders manier zal worden vergoed". Hieruit volgt expliciet dat indien de schade van een kernramp de wettelijke aansprakelijkheidsplafonds overtreft, de bijkomende schadevergoeding ten laste van de Staat zal zijn.

Aangezien de exploitanten van kerninstallaties voor de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen het voordeel genieten van de winsten die zij genereren door de verkoop van nucleaire elektriciteit aan verbruikers, zonder dat zij volledig aansprakelijk zullen zijn voor de schade die voortvloeit uit een eventuele kernramp, stelt het huidige wetsvoorstel voor dat

complémentaire de Bruxelles prévoit une couverture supplémentaire ; en cas d'incident dans une installation nucléaire, le montant qui est disponible par l'assurance est complété par une tranche internationale supplémentaire à charge des états parties à la convention de 161,1 million euros (6,5 milliard FB). Dans le cas d'un incident nucléaire majeur un montant de 458,6 million euros (18,5 milliard FB) sera alors mis à la disposition des victimes.

Il ressort de nombreuses études internationales que les dommages causés par un incident nucléaire majeur seront beaucoup plus importants que le montant des limites de responsabilité de la loi de 22 juillet 1985. Le montant des dommages qui dépasse la limite de 458,6 million euros sera par conséquent complètement à charge des victimes. Lors des discussions parlementaires du projet de loi sur la responsabilité civile dans le domaine de l'énergie nucléaire, le Ministre des Affaires économiques a déjà fait remarquer, à l'occasion de son exposé devant la Commission de l'économie, que si le montant des réparations à payer à la suite d'une catastrophe dépassait la responsabilité légale « *la pression exercée sur le Gouvernement serait telle que, finalement, les dommages seraient néanmoins réparés d'une manière ou d'une autre* ». De ce qui précède, il ressort explicitement que si les dommages d'un incident nucléaire dépassent les limites de responsabilité légales, l'indemnité complémentaire serait à charge de l'Etat.

Etant donné que les exploitants des installations nucléaires pour la production industrielle de l'électricité par fission du combustible nucléaire bénéficient des profits générés par la vente de l'électricité nucléaire aux consommateurs, sans être totalement responsables pour les dommages résultants d'un incident nucléaire éventuel, la présente proposition de loi propose que ces exploitants paient une provision de responsabilité annuelle pour compenser le montant qui n'est pas couvert par le présent régime de responsabilité.

deze exploitanten een jaarlijkse aansprakelijkheidsvoorziening zouden betalen ter compensatie van het bedrag dat niet gedekt wordt door het huidige aansprakelijkheidsregime.

Andere lidstaten van de Europese Unie die verdragspartij zijn bij het Verdrag van Parijs hebben nationale wetgeving aangenomen die verder gaat dan het internationale aansprakelijkheidsprincipe. Zo is bijvoorbeeld in Duitsland de aansprakelijkheid voor schade van de exploitant van een kerncentrale voor de gevolgen van een kernramp onbeperkt, tenzij de ramp het gevolg is van oorlog, oproer of een ernstige natuurramp, in welk geval de aansprakelijkheid beperkt is tot het bedrag van de staatsgarantie, zijnde 2,5 miljard euro. Ook in Zweden, waar het huidige aansprakelijkheidsplafond waartoe de kernexploitanten gehouden zijn beperkt is tot 346 miljoen euro, overweegt de overheid ernstig om onbeperkte aansprakelijkheid van de exploitanten van een kerncentrale in te voeren. Oostenrijk ten slotte keurde in 1999 de wet betreffende de burgerlijke aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door radioactiviteit goed, dewelke een onbeperkte aansprakelijkheid van de exploitanten van kerncentrales voor de gevolgen van een kernramp inricht.

De voorgestelde heffing van een aansprakelijkheidsvoorziening behelst het systeem waarbij de exploitanten van kerninstallaties voor de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen ieder jaar een bedrag moeten betalen aan het fonds voor de financiering van het federale beleid ter reductie van de emissies van broeikasgassen zoals opgericht door artikel 21ter, §1, eerste lid, 4° van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna "Kyotofonds"). In het geval dat een kernramp zich voordoet zal de Koning de middelen die beschikbaar zijn in dit fonds kunnen aanwenden om een gedeelte van de schade van de slachtoffers van een kernramp te vergoeden die niet gedekt wordt door het huidige systeem van

D'autres Etats membres de l'Union européenne, parties à la Convention de Paris ont adapté une législation nationale qui va plus loin que le principe de responsabilité internationale. Ainsi, en Allemagne, par exemple, la responsabilité pour les dommages de l'exploitant d'une centrale nucléaire pour les incidences d'une catastrophe nucléaire sont illimités, sauf si la catastrophe est la conséquence d'une guerre, de sédition ou d'une catastrophe naturelle grave, auquel cas la responsabilité est limitée au montant de la garantie de l'Etat, étant 2,5 milliard d'euros. De même en Suède, où la limite de responsabilité actuelle à laquelle les exploitants des centrales nucléaires sont tenus est limitée à 346 million d'euros, le gouvernement envisage sérieusement d'introduire une responsabilité illimitée des exploitants d'une centrale nucléaire. L'Autriche, enfin, approuvait en 1999 la loi sur la responsabilité civile pour les dommages causés par la radioactivité, laquelle installe une responsabilité illimitée des exploitants des centrales nucléaires pour les conséquences d'une catastrophe nucléaire.

La proposition de prélèvement d'une provision de responsabilité inclut le système dans lequel les exploitants des installations nucléaires pour la production industrielle d'électricité par fission du combustible nucléaire doivent payer chaque année un montant au fonds destiné au financement de la politique fédérale de réduction des émissions de gaz à effet de serre, tel qu'instauré par l'article 21ter, §1er, première alinéa, 4°, de la loi de 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité (ci-après « Fonds Kyoto »). Dans le cas d'une catastrophe nucléaire, le Roi pourra utiliser les moyens qui sont disponibles dans ce fonds afin de rembourser une partie des dommages des victimes d'une telle catastrophe qui ne sont pas couverts par le système actuel de responsabilité légale, comme prévu par la loi de 22 juillet 1985. Parce que les conséquences d'une catastrophe nucléaire dépassant les limites de responsabilité de la loi de 22 juillet 1985 seraient totalement à charge de la communauté, l'Etat doit disposer des moyens financiers nécessaires afin de couvrir les

wettelijke aansprakelijkheid, zoals voorzien door de wet van 22 juli 1985. Omdat de gevolgen van een kernramp die de aansprakelijkheidsplafonds van de wet van 22 juli 1985 te boven gaan volledig ten koste van de maatschappij zullen vallen, moet de Staat over de nodige financiële middelen beschikken om de schade in geval van een kernramp te dekken. De voorgestelde aansprakelijkheidsvoorziening zal bijdragen tot het dekken van deze kosten.

Dit wetsvoorstel wijzigt de wet van 22 juli 1985 op de volgende vlakken:

2. Instelling van een jaarlijkse aansprakelijkheidsvoorziening

Dit wetsvoorstel stelt een aansprakelijkheidsvoorziening in ten laste van de exploitanten van kerninstallaties voor de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen. Ten gevolge van dit wetsvoorstel zullen exploitanten van kerncentrales jaarlijks een voorziening dienen te betalen naar verhouding van hun aandeel in de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen; iedere exploitant van kerncentrales zal een percentage, dat overeenstemt met haar aandeel in de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen op de Belgische markt, van het globale bedrag van de aansprakelijkheidsvoorziening moeten betalen.

Deze jaarlijkse aansprakelijkheidsvoorzieningen worden betaald aan het Kyotofonds.

3. Dekking van de schade als gevolg van een grote kernramp

De kans dat een kernongeval zich voordoet mag dan al zeer klein zijn, toch zou, mag dit ooit gebeuren, de schade voor de volksgezondheid, het milieu en de economie niet te overzien zijn. Daarenboven is een kernramp van heel bijzondere aard als gevolg van de stralingen (langdurige nawerking,

dommages en cas d'une catastrophe nucléaire. La provision nucléaire proposée contribuera à couvrir ces coûts.

Cette proposition modifie la loi du 22 juillet 1985 dans les domaines suivants.

2. L'introduction d'une provision de responsabilité annuelle

La proposition de loi introduit une provision de responsabilité à charge des exploitants des installations nucléaires pour la production industrielle d'électricité par fission du combustible nucléaire. A la suite de cette proposition de loi, les exploitants des centrales nucléaires devraient payer annuellement une provision en proportion leurs quotes-parts dans la production industrielle d'électricité par fission de combustible nucléaire; chaque exploitant des centrales nucléaires devrait payer un pourcentage, correspondant à sa quote-part dans la production industrielle d'électricité par fission de combustible nucléaire sur le marché belge, du montant global de la provision de responsabilité.

Ces provisions de responsabilité sont payées annuellement.

3. Couverture des dommages dus à un incident nucléaire majeur

Si les probabilités de survenance d'un accident nucléaire sont très faibles, l'importance en revanche des dommages causés par un tel accident peut s'avérer considérable eu égard aux aspects de santé publique, environnementaux et économiques. En outre, une catastrophe nucléaire est de caractère très spécifique en raison des radiations (un arrière-effet de long durée, un développement du cancer, une diminution de immunité pour les maladies, une majo-

ontwikkeling van kanker, immuniteitsvermindering voor ziekten, sterke verhoging van het risico inzake genetische aandoeningen).

Als men weet dat het dichtbevolkte België de hoogste concentratie van kerncentrales per km² heeft, zullen logischerwijze de gevolgen van een kernramp in België des te omvangrijker zijn.

Het is sedert lang duidelijk dat het huidige nucleaire aansprakelijkheidsregime en haar bijbehorende plafonnering van de aansprakelijkheid van de exploitanten van kerncentrales schromelijk tekort zal schieten om de schade die het gevolg is van een mogelijke kernramp te dekken.

Afhankelijk van de geciteerde studie wordt de potentiële schade van een kernramp geschat op een bedrag dat vele honderden tot duizenden malen hoger ligt dan het huidige aansprakelijkheidsplafond van 458,6 miljoen euro. Reeds van bij de parlementaire besprekingen van de wet van 22 juli 1985 en van de wet van 1 juli 2000 tot wijziging van de wet van 22 juli 1985 werd door verschillende volksvertegenwoordigers opgemerkt dat de effectieve schade die veroorzaakt zal worden door een kernramp vele malen hoger zal liggen dan het aansprakelijkheidsplafond van de wet van 22 juli 1985.

Ter gelegenheid van de parlementaire bespreking van de wet van 22 juli 1985 werd verwezen naar drie studies waarbij "het schadebedrag na een zwaar ongeval in de Verenigde Staten in 1957 (Brookhaven Report-Wash 740) op 7 miljard dollar werd geraamd, in 1965 en 1975 (Rasmussen Report) werd aangepast op 14 miljard dollar en in 1981 (Scandia Report) op 314 miljard dollar werd geraamd (...)" (Ontwerp van wet inzake wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie, *Parl. St. Senaat* 1983-1984, 593/3, p. 36). Naar aanleiding van de commissiebespreking van het wetsontwerp

ration forte de risque pour des maladies génétiques).

Sachant que la Belgique, avec sa forte densité de population, a la plus grande concentration des centrales nucléaires par km², les conséquences d'une catastrophe nucléaire seraient logiquement plus étendues.

Il est, depuis longtemps évident que le régime de responsabilité nucléaire actuel et son plafonnement de responsabilité des exploitants des centrales nucléaires serait sérieusement insuffisant à couvrir les dommages résultants d'une éventuelle catastrophe nucléaire.

Selon l'étude citée, le dommage potentiel d'une catastrophe nucléaire est estimé à un montant plusieurs centaines de milliers de fois plus élevé que la limite de responsabilité actuelle de 458,6 millions d'euros. Depuis les discussions parlementaires de la loi du 22 juillet 1985 et de la loi du 1 juillet 2000 modifiant la loi du 22 juillet 1985 sur la responsabilité civile dans le domaine de l'énergie nucléaire, plusieurs sénateurs ont fait remarquer que les dommages effectifs causés par une catastrophe nucléaire seront beaucoup plus élevés que la limite de responsabilité de la loi du 22 juillet 1985.

A l'occasion de la discussion parlementaire de la loi du 22 juillet 1985 il fut référé aux trois études selon lesquelles « *le montant des dommages consécutifs à un accident majeur aux U.S.A. évalué en 1957 (Brookhaven Report-Wash 740) à 7 milliards de \$, actualisé en 1965 et 1975 (Rasmussen Report) à 14 milliards de \$, a été estimé en 1981 (Scandia Report) à 314 milliards de \$ (...)* » (Projet de loi sur la responsabilité civile dans le domaine de l'énergie nucléaire, *Doc. Parl. Sénat* 1983-1984, 593/3, p. 36). A la suite de la discussion du projet de loi modifiant la loi du 22 juillet 1985 en Commission le représentant Madame Simonne Creyf se réfère aux « *accidents nucléaires de Tsjernobyl en 1986 et du Japon en 1999 ayant respectivement causé un préjudice supérieur à 500 milliards de BEF et à 400 milliards de BEF* » (Projet de loi modi-

tot wijziging van de wet van 22 juli 1985 verwijst volksvertegenwoordiger mevrouw Simonne Creyf naar *“de kernrampen van Tsjernobyl in 1986 en in Japan van 1999, waarbij respectievelijk voor meer dan 500 miljard en 400 miljard Belgische frank schade werd veroorzaakt”* (Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 22 juli 1985 betreffende de wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie, *Parl. St. Kamer* 1999-2000, 0560/002, p. 5).

Dit wetsvoorstel moet het de Belgische staat mogelijk maken om bij een eventuele kernramp de slachtoffers van een kernramp effectief te vergoeden. In het geval dat een kernramp zich in België zou voordoen zal in eerste instantie de eerste schijf van 297,5 miljoen euro ten laste van de kernexploitant worden aangesproken en nadien de tweede schijf van 161,1 miljoen euro ten laste van de verdragsstaten bij het aanvullend Verdrag van Brussel. In het geval van een grote kernramp zal het bedrag van deze twee schijven ruimschoots onvoldoende zijn om de slachtoffers te vergoeden. Op basis van dit wetsvoorstel zal de Koning de middelen die beschikbaar zijn in het Kyotofonds naar billijkheid verdelen onder de slachtoffers van een kernramp.

4. Aansprakelijkheidsvoorziening ten laste van de exploitanten van kerninstallaties voor de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen

De personen ten laste van wie deze aansprakelijkheidsvoorziening geheven wordt zijn exploitanten van kerninstallaties voor de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen.

Een exploitant van een kerncentrale is, naar analogie met artikel 3 van de wet van 22 juli 1985, elke persoon die splijtstoffen, radioactieve producten of afvalstoffen in een kerninstallatie in zijn bezit heeft of aanwendt, of die nucleaire stoffen welke voor zijn kerninstallaties bestemd zijn, in ontvangst neemt. De industriële productie

fiant la loi du 22 juillet 1985 sur la responsabilité civile dans le domaine de l'énergie nucléaire, *Doc. Parl. Chambre* 1999-2000, 0560/002, p. 5).

Cette proposition de loi devrait permettre à l'Etat belge, dans le cas où une catastrophe nucléaire éventuelle, de compenser effectivement les victimes d'une catastrophe nucléaire. Dans le cas où une catastrophe nucléaire se produirait en Belgique, la première tranche de 297,5 millions d'euros serait à charge des exploitants nucléaires et puis la deuxième tranche de 161,1 millions d'euros à charge des parties à la Convention supplémentaire de Bruxelles. Dans le cas d'une catastrophe nucléaire majeure, le montant de ces deux tranches sera largement insuffisant afin de rembourser les victimes. Sur base de cette proposition de loi, le Roi distribuera équitablement les moyens disponibles au Fonds Kyoto entre les victimes d'une catastrophe nucléaire.

4. Provision de responsabilité à charge des exploitants des installations nucléaires pour la production industrielle d'électricité par fission du combustible nucléaire

Les personnes à charge de qui cette provision de responsabilité est perçue sont les exploitants des installations nucléaires pour la production industrielle de l'électricité par fission du combustible nucléaire.

Un exploitant d'une centrale nucléaire est, par analogie avec l'article 3 de la loi du 22 juillet 1985, toute personne qui détient ou met en œuvre, dans une installation nucléaire, des combustibles nucléaires, des produits ou des déchets radioactifs, ou qui prend en charge des substances nucléaires destinées à ses installations. La production industrielle d'électricité par fission du combustible nucléaire est la production visée dans la loi de 31 janvier 2003 sur la sortie progressive de l'énergie nucléaire à des fins de production industrielle d'électricité.

La raison pour laquelle les exploitants des

van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen is de productie die beoogd wordt in de wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie.

De reden waarom de exploitanten van kerninstallaties voor de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen onderworpen worden aan de betaling van een jaarlijkse aansprakelijkheidsvoorziening houdt verband met het verhoogd risico dat deze centrales met zich meebrengen.

5. Investeren in elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie

De middelen die beschikbaar worden in het Kyotofonds door de jaarlijkse stortingen van de aansprakelijkheidsvoorzieningen zullen door de Regering aangewend worden om te investeren in de elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie.

Investerings in hernieuwbare energieprojecten en energie-efficiëntie zijn belangrijk om wille van meerdere redenen. Aldus zorgen deze investeringen ervoor dat bij een eventuele kernramp, met een verlies van één of meerder kerncentrales tot gevolg, België in haar elektriciteitsbehoefte kan blijven voorzien. Ook zullen deze investeringen het tijdelijk verlies van productiecapaciteit, dat het gevolg is van herstellingen die aan de kerncentrale moeten worden doorgevoerd, opvangen.

Omdat België voor een belangrijk aandeel afhankelijk is van de elektriciteitsopwekking uit kernsplijting zou zij bij een eventuele kernramp niet langer in haar eigen energiebehoeften kunnen voldoen. Onder meer om wille van die reden is het belangrijk dat België zou kunnen investeren in elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie opdat, bij een eventuele kernramp waarbij een of meerdere

installaties nucleaires pour la production industrielle d'électricité par fission du combustible nucléaire sont soumis au paiement d'une provision de responsabilité annuelle est liée à l'augmentation des risques que posent ces centrales.

5. Investir dans la production d'électricité à partir des sources d'énergie renouvelables et l'efficacité énergétique

Les moyens qui deviennent disponibles au Fonds Kyoto par les paiements annuels des provisions de responsabilité seraient utilisés par le Gouvernement afin d'investir dans la production d'électricité à partir des sources d'énergie renouvelable et l'efficacité énergétique.

Les investissements dans des projets d'énergie renouvelables et l'efficacité énergétique sont importants pour plusieurs raisons. Ainsi, ces investissements assurent, en cas d'une catastrophe nucléaire éventuelle avec la perte d'une ou plusieurs centrales nucléaires, que la Belgique puisse garantir ses besoins en électricité. En outre, ces investissements remédieraient la perte temporelle de capacité en production résultants des réparations à la centrale nucléaire.

Vu que la Belgique est dépendante, pour une importante partie, de la production d'électricité par fission du combustible nucléaire, elle ne serait plus capable, en cas d'une catastrophe nucléaire éventuelle, à provisionner dans ses propres besoins d'énergie. Entre autre pour cette raison, il est important que la Belgique puisse investir en production d'électricité à partir des sources d'énergie renouvelable et en efficacité énergétique afin, qu'en cas d'une éventuelle catastrophe nucléaire à laquelle une ou plusieurs centrales nucléaires seraient temporairement ou définitivement hors de service, les centrales utilisant les sources d'énergie renouvelable pourraient garantir la production d'électricité en Belgique.

La présente proposition de loi envisage également de couvrir le cas dans une ou plusieurs centrales nucléaires ne seraient

kerncentrales tijdelijk of definitief buiten werking zijn, de centrales die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen de elektriciteitsproductie in België kunnen garanderen.

Voorliggend wetsontwerp beoogt eveneens het geval te dekken waarbij zou blijken dat een of meerdere kerncentrales niet langer veilig zijn en dat er zich bijgevolg herstellingen aan de centrales opdringen waarbij de desbetreffende centrales tijdelijk op non-actief moeten worden gezet. Ook in dit geval is het onontbeerlijk dat België over centrales zou beschikken die elektriciteit opwekken uit alternatieve energiebronnen zodat dit tijdelijk verlies van productie van elektriciteit zou kunnen worden opgevangen.

De investeringen in hernieuwbare energiebronnen voor de elektriciteitsopwekking en energie-efficiëntie spelen op deze wijze een preventieve alsook een proactieve rol in die zin dat zij er voor zorgen dat de exploitanten die herstellingen moeten uitvoeren aan hun kerncentrales deze tijdelijk op non-actief kunnen zetten teneinde de noodzakelijke werkzaamheden te verrichten zonder dat daardoor de energievoorziening in België in het gedrang komt.

6. De bepaling door de wet van de elementen voor de berekening van het verschuldigde bedrag

plus sûres et que, par conséquent, des réparations aux centrales seraient nécessaires et que celles-ci devraient être mises temporairement hors service. Même dans ce cas, il est nécessaire que la Belgique dispose de centrales qui produisent de l'électricité à partir des sources d'énergie alternative, de sorte que cette perte temporaire de production puisse être remplacée.

Les investissements en sources d'énergie renouvelable pour la production d'électricité et l'efficacité énergétique jouent, de cette façon, un rôle préventif, ainsi que proactif en ce sens qu'ils permettent aux exploitants qui doivent exécuter des réparations à leurs centrales nucléaires de les mettre temporairement hors service afin d'opérer les travaux nécessaires sans mettre à cause la sécurité d'approvisionnement en Belgique.

7. La détermination par la loi des éléments permettant de calculer le montant dû

De wet moet niet voorzien in de elementen die toelaten om het bedrag, te betalen door de kernexploitanten bedoeld in artikel 2, 5° en de vennootschappen bedoeld in artikel 24, § 1, vast te stellen. Dit bedrag is gebaseerd op hun respectievelijke aandelen in de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen gedurende het afgelopen kalenderjaar voor het belastingjaar. Iedere kernexploitant kent haar aandeel; zij kunnen dus het bedrag bepalen dat zij moeten betalen (GwH, nr. 72/2008, van 24 april 2008, B.7.5 tot B.7.7; GwH, nr. 106/2008, van 17 juli 2008, B.13.3).

7. Het recht op eerbiediging van zijn eigendom

De aansprakelijkheidsvoorziening kan in een zekere mate worden beschouwd als een inmenging in het recht op eerbiediging van zijn eigendom, gewaarborgd door artikel 1 van het Eerste aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, zoals om het even welke heffing (belasting, sociale bijdrage, enzovoort) opgelegd aan de burger; zij is conform aan deze bepaling die zij bijgevolg niet schendt.

Volgens de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens schendt een maatregel het recht op eerbiediging van zijn eigendom wanneer zij niet in verhouding staat tot het nagestreefde doel, ongeacht of men oordeelt dat deze maatregel een privatisering van eigendom of een reglementering van het gebruik van de goederen uitmaakt.

Deze aansprakelijkheidsvoorziening eerbiedigt deze proportionaliteitsvereiste. De noden waaraan zij moet toelaten te voldoen zijn dringend en belangrijk. De lasten die zij doet dragen door de schuldenaars ervan zijn niet onredelijk, rekening houdend met de nagestreefde sociale en economische doelstellingen (EHRM, Mellacher en anderen v. Oostenrijk, arrest van 19 december 1989), enerzijds niet buitensporig rekening houdend met de verantwoordelijkheid van

La loi ne doit pas fixer les éléments qui permettent d'établir le montant à acquitter par les exploitants nucléaires visés à l'article 2, 5° et les sociétés visées à l'article 24, § 1er. Ce montant est fonction de leurs quotes-parts respectives dans la production industrielle d'électricité par fission de combustible nucléaire durant la dernière année civile écoulée avant l'année d'imposition. Chaque exploitant nucléaire connaît sa quote-part; ils peuvent donc déterminer le montant qu'ils devront acquitter (C.C., n° 72/2008, du 24 avril 2008, B.7.5 à B.7.7; C.C., n° 106/2008, du 17 juillet 2008, B.13.3).

8. Le droit au respect de ses biens

La provision de responsabilité pourrait être considérée dans une certaine mesure comme une ingérence dans le droit au respect de ses biens garanti par l'article 1er du Premier Protocole additionnel à la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, comme n'importe quel prélèvement (impôt, taxe, cotisation sociale, etc.) imposé au citoyen; elle est conforme à cette disposition qu'elle ne viole donc pas.

Selon la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme, une mesure viole le droit au respect de ses biens lorsqu'elle n'est pas proportionnée à l'objectif qu'elle poursuit, peu importe que l'on considère que cette mesure constitue une privation de propriété ou une réglementation de l'usage des biens.

La présente provision de responsabilité respecte ce rapport de proportionnalité. Les besoins qu'elle doit permettre de rencontrer sont urgents et importants. La charge qu'elle fait porter par ceux qui en sont débiteurs n'est pas déraisonnable, compte tenu des objectifs sociaux et économiques poursuivis (Cour Eur. Dr. H., Mellacher et autres c. Autriche, arrêt du 19 décembre 1989), elle n'est ni exorbitante compte tenu de la responsabilité des exploitants nucléaires ayant une quote-part

de kernexploitanten die een aandeel hebben in de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen in het verval van het park van productie-eenheden voor elektrische energie door splijting van kernbrandstoffen en, anderzijds, de aanzienlijke winsten die zij genereren door de productie van elektrische energie door splijting van kernbrandstoffen (EHRM, Kiartan Ásmudsson v. Ijsland, arrest van 12 oktober 2004; Ch. L. Rozakis en P. Voyatzis, « Le droit au respect de ses biens : une clause déclaratoire ou une omnibus norme ? », in Propriété et droits de l'homme, Dr. H. Vandenberghe, 2006, La Charte et Bruylant, die opmerken, blz. 27, dat « la Cour conclura à une violation de P1-1 uniquement dans des cas exceptionnels où l'ingérence en cause est arbitraire et ébranle très sérieusement le statut financier de l'intéressé »; in de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof zie met name de arresten nr. 72/2008, bovengenoemd, B.10.3, en nr. 114/2007, van 19 september 2007, spéc. B.16.3 en B.16.4).

8. Gelijkheid

De bijdrage bedoeld in dit hoofdstuk respecteert het gelijkheidsprincipe. De aansprakelijkheidsvoorziening wordt gerechtvaardigd door haar specifieke doelstellingen van algemeen belang en door de omvang van de lasten die in geval van een kernongeval ten laste van de burgers en uiteindelijk ten laste van de federale Staat zouden komen. Het is ook gerechtvaardigd om de last van de bijdrage te doen dragen door hen van wie de activiteit in relatie staat tot de doelstellingen en die zouden in staat zijn om de voornoemde risico's te doen ontstaan.

Gezien de kernexploitanten een aandeel hebben in de in de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen viseert de wet al wie binnen de categorie van betalers van de bijdrage valt; het is tussen hen dat het gelijkheidsprincipe moet worden gerespecteerd (GwH, nr. 72/2008, bovengenoemd, B.7.3) en het bedrag dat zij moeten betalen hangt af van hun

dans la production industrielle d'électricité par fission de combustibles nucléaires dans la dégradation du parc des unités de production d'énergie électrique par fission de combustibles nucléaires d'une part, et des profits considérables qu'ils tirent de la production d'énergie électrique par fission de combustibles nucléaires d'autre part (Cour Eur. Dr. H., Kjartan Ásmudsson c. Islande, arrêt du 12 octobre 2004; Ch. L. Rozakis et P. Voyatzis, « Le droit au respect de ses biens : une clause déclaratoire ou une omnibus norme ? », dans Propriété et droits de l'homme, Dr. H. Vandenberghe, 2006, La Charte et Bruylant, qui relèvent, p. 27, que « la Cour conclura à une violation de P1-1 uniquement dans des cas exceptionnels où l'ingérence en cause est arbitraire et ébranle très sérieusement le statut financier de l'intéressé »; dans la jurisprudence de la Cour constitutionnelle voir notamment les arrêts n° 72/2008, précité, B.10.3, et n° 114/2007, du 19 septembre 2007, spéc. B.16.3 et B.16.4).

9. L'égalité

La contribution visée par le présent chapitre respecte le principe d'égalité. La provision de responsabilité est justifiée par des objectifs d'intérêt général spécifiques et par l'ampleur des charges qui pourraient, en cas d'incident nucléaire, être mises à charge des citoyens et enfin de l'Etat fédéral. Il est également justifié de faire porter la charge de la contribution par ceux dont l'activité est en relation avec ces objectifs et qui seraient susceptibles d'engendrer les risques susvisés.

En visant les exploitants nucléaires ayant une quote-part dans la production industrielle d'électricité par fission de combustibles nucléaires, la loi vise tous ceux qui entrent dans la catégorie de contributeurs ainsi identifiés; c'est entre ceux-ci que le principe d'égalité doit être respecté (C.C., n° 72/2008, précité, B.7.3) et il l'est puisque le montant qu'ils doivent acquitter dépend de leur quote-part dans cette production.

aandeel in deze productie.

Voorts is het bedrag dat de federale Staat belangrijke middelen toekent om de voornoemde risico's te dekken geenszins onevenredig vergeleken met de winsten van de nucleaire sector, de noden van de Staat en de potentiële risico's.

Par ailleurs, le montant permettant de doter l'État fédéral d'un moyen important pour couvrir les risques susmentionnés n'est nullement disproportionné au regard des profits du secteur nucléaire, des besoins de l'État et des risques potentiels.